

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ
ТОВАРИСТВО «ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ»

«ПОГОДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради ЛІМу
Протокол № 7
від «10» освітня 20 19 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Львівського інституту менеджменту
М.Д. Янків
«10» освітня 20 19 р.

Положення
про практичну підготовку здобувачів вищої освіти
у Вищому навчальному закладі «Приватне акціонерне товариство
«Львівський інститут менеджменту»

Проректор з ННР В.М. Миронюк

Керівник НМВ П.В. Борисюк

Голова студентського
самоврядування Я.І. Бучило

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Вищому навчальному закладі «Приватне акціонерне товариство «Львівський інститут менеджменту» (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004); Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93; Листа Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів» тощо.

1.1. Практика здобувачів вищої освіти у Вищому навчальному закладі «Приватне акціонерне товариство «Львівський інститут менеджменту» (далі – Інститут) є невід'ємною складовою освітньо-професійних програм підготовки фахівців з вищою освітою. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, формування загальних і фахових компетентностей, набуття професійних умінь і практичних навичок за відповідною освітньою програмою.

1.2. Метою практики є формування та розвиток у здобувачів вищої освіти професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретного виробництва; оволодіння сучасними методами, формами організації і знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

1.3. Види та обсяги практик визначаються освітньо-професійними програмами підготовки фахівців, що відображається в навчальних планах (за формами та видами) і графіках навчального процесу.

1.4. Місцем проведення практики можуть бути сучасні підприємства (організації, установи) різних видів економічної діяльності, будь-якої форми власності в Україні та поза її межами, здатні забезпечити виконання програми практики для відповідного освітнього рівня, мають належні умови, необхідне обладнання та кваліфіковані кадри для її проведення.

1.5. Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом ректора Інституту.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Зміст практик і послідовність їх проведення визначаються наскрізною програмою практики, яка розробляється випусковою кафедрою згідно з навчальним планом підготовки фахівців певної освітньо-професійної програми і затверджується ректором Інституту.

2.2. Наскрізна програма практики – це основний навчально-методичний

документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь і навичок, яких здобувачі вищої освіти мають набути під час проходження кожного виду практики за кожним освітнім рівнем.

Наскрізна програма практики повинна відповідати вимогам освітньо-професійних програм відповідних рівнів вищої освіти, враховувати специфіку спеціальності. Зміст наскрізної програми практики включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальні та виробничі практики).

2.3. На основі наскрізної програми практики кафедрами Інституту розробляються робочі програми відповідних видів практик. Робоча програма практики – навчально-методичний документ, який регламентує порядок проведення окремо взятої практики. До розробки робочої програми практики залучаються роботодавці, об'єднання та професійні організації відповідно до специфіки спеціальності.

Структура робочої програми повинна відповідати загальним вимогам до документів такого виду. Робоча програма практики затверджується аналогічно до процедури затвердження робочої програми навчальної дисципліни.

2.4. Окрім наскрізних та робочих програм практики кафедри можуть розробляти й інші методичні та облікові документи, що сприяють досягненню високої якості проведення практики здобувачів вищої освіти та дієвому контролю за практичним навчанням з боку Інституту.

3. ВИДИ ПРАКТИКИ

Видами практики здобувачів вищої освіти Інституту залежно від певної освітньо-професійної програми підготовки, конкретної спеціальності (спеціалізації) є:

- навчальна (екскурсійна, ознайомча (професійно-орієнтована, інституційна) – для отримання первинних професійних умінь і навичок тощо;
- виробнича (технологічна, будівельно-експлуатаційна, інженерно-вишукувальна, педагогічна, економічна та інші, а також науково-дослідна, науково-виробнича, переддипломна тощо).

3.1. Навчальна практика

3.1.1. Навчальна практика є наступним після лабораторних і практичних занять етапом, що забезпечує перехід від теоретичного навчання до професійної діяльності здобувачів вищої освіти.

3.1.2. Метою навчальної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних

професійних умінь і навичок, набуття практичного досвіду для засвоєння загальних і фахових компетенцій за відповідною спеціальністю.

3.1.3. Основними завданнями навчальної практики, що визначають відмінність в її організації та здійсненні по відношенню до інших видів практичного навчання в Інституті, є:

- підготовка здобувачів вищої освіти до проходження виробничої технологічної та виробничої переддипломної практики;
- виховання професійних якостей молодого фахівця шляхом широкого залучення здобувачів вищої освіти до суспільно-корисної праці;
- закріплення та поглиблення знань, одержаних при вивченні відповідних навчальних дисциплін.

3.1.4. Навчальна практика з дисципліни передбачає оволодіння здобувачами вищої освіти системою умінь і навичок з конкретної навчальної дисципліни. У більшості випадків вона організовується після того, як здобувачі вищої освіти засвоїли необхідний теоретичний матеріал і виконали лабораторні та/або практичні роботи. Проводиться навчальна практика з дисципліни лише в навчальних і навчально-наукових лабораторіях Інституту, навчально-виробничих майстернях, інколи на підприємствах, в установах чи організаціях на основі укладених договорів. Керує такою практикою викладач, який проводив теоретичні заняття.

3.1.5. Бази для проведення навчальної практики повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення; бути паспортизованими з описанням матеріально-технічного і методичного забезпечення кожного робочого місця, а також із визначенням умінь і навичок, які мають бути там сформовані.

3.1.6. Під час проведення навчальної практики академічну групу ділять на підгрупи чисельністю до 15 осіб, а з урахуванням специфіки профілю підготовки фахівців – і на більш малочисельні підгрупи.

3.1.7. Під час проведення навчальної практики можливі різні форми організації роботи здобувачів вищої освіти (фронтальна, індивідуальна, ланкова тощо) – залежно від виду навчальної практики та виробничо-технологічних умов її проведення.

3.1.8. Тривалість робочого дня здобувачів вищої освіти при проходженні навчальної практики, не пов'язаної з виконанням виробничої (фізичної) праці, складає не більше 30 академічних годин на тиждень незалежно від віку здобувачів вищої освіти (близько 6 академічних годин на день).

3.1.9. Під час практики здобувачі вищої освіти ведуть щоденники, які систематично перевіряють керівники практик.

3.1.10. По закінченню навчальної практики з навчальної дисципліни, а

також комплексної навчальної практики здобувачам вищої освіти виставляються оцінки за результатами перевірки щоденників і особистого спостереження викладача під час практики.

За необхідності з окремими здобувачами вищої освіти проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

3.2. Виробнича практика

Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, отримання практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок у межах обраної спеціальності, а також збір матеріалу для виконання кваліфікаційних робіт, курсових робіт та ін.

Виробнича практика проводиться на підприємствах (організаціях, установах) на основі укладених договорів з врегулюванням основних питань організації роботи здобувачів вищої освіти.

3.2.1. Технологічна практика

3.2.1.1. Технологічна практика займає проміжне місце в переліку видів практик. У частині наближення до професійної діяльності вона є кроком вперед щодо навчальної практики, адже здобувачі вищої освіти працюють безпосередньо на реальних робочих місцях в умовах виробництва. Але з погляду змісту виконуваної роботи технологічна практика є проміжним етапом, що передує виробничій переддипломній практиці: здобувачі вищої освіти працюють на рівні робочої професії, а з майбутніми своїми обов'язками техніка як керівника середньої ланки, інженера як керівника вищої ланки лише задалегідь знайомляться.

3.2.1.2. Метою технологічної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти, які проходять практику, безпосередньо на підприємствах (організаціях, установах) із виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності, закріплення знань, отриманих при вивченні певного циклу теоретичних дисциплін та придбання первинного практичного досвіду.

3.2.1.3. Основними завданнями виробничої технологічної практики є:

- формування професійних умінь і навичок зі спеціальності в поєднанні з закріпленням, розширенням і систематизацією одержаних в Інституті знань на основі вивчення ринкової економіки, наукової організації праці й управління конкретного підприємства, закладу, установи, організації, набуття практичного досвіду, розвиток професійного мислення, прищеплення умінь організаторської

діяльності в умовах трудового колективу;

- закріплення й поглиблення знань, одержаних при вивченні спеціальних дисциплін;

- ознайомлення здобувачів вищої освіти безпосередньо на підприємствах, в організаціях та установах з питаннями економіки й організації виробництва, його виробничими й технологічними процесами;

- з погляду наступності між окремими видами практик технологічна практика, по-перше, узагальнює всі пройдені вже навчальні практики, по-друге, створює фундамент для проведення виробничої переддипломної практики.

3.2.1.4. Виробничу технологічну практику доцільно розпочинати в кінці III року навчання і закінчувати на початку IV року навчання. Для того, щоб провести її концентровано, тобто без перерви, канікули здобувачам вищої освіти слід надати відразу після закінчення літньої екзаменаційної сесії, і вже по завершенні канікулярного періоду розпочати саму практику.

По-перше, проходження здобувачами вищої освіти виробничої технологічної практики має сенс тільки після завершення їх підготовки в галузі майбутнього фаху.

По-друге, технологічна практика повинна бути періодом, що забезпечує підготовку до завершального етапу навчання – до етапу, що передує переддипломній практиці й вибору теми кваліфікаційної роботи.

3.2.1.5. Під час технологічної практики передбачено виробничу роботу здобувачів вищої освіти, на період якої підприємства по можливості надають здобувачам вищої освіти згідно з чинним законодавством оплачувані робочі місця (посади), які відповідають спеціальності, з якої навчається здобувач вищої освіти.

3.2.1.6. Характер виконання кожним здобувачем вищої освіти робіт повинен періодично змінюватися з тим, щоб він освоїв увесь цикл основних робіт у галузі його майбутньої спеціальності.

З цією метою кафедри Інституту розробляють згідно з програмами практики відповідні графіки і завдання здобувачам вищої освіти, де вказують орієнтовний перелік робочих місць (посад), тривалість роботи на цих місцях, а також основні питання, з якими повинен ознайомитися здобувач вищої освіти у період технологічної практики, та перелік умінь і навичок, що мають бути сформовані.

3.2.1.7. До керівництва технологічною практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі випускових кафедр, які брали безпосередню участь у проведенні теоретичних занять.

3.2.2. Науково-дослідна, науково-виробнича практика

3.2.2.1. Науково-дослідна і науково-виробнича практики є обов'язковими

компонентами освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти та має на меті набуття здобувачем вищої освіти професійних навичок і вмінь здійснювати самостійну науково-дослідну і науково-виробничу діяльність.

3.2.2.2. Науково-дослідна практика спрямована на закріплення теоретичних знань, одержаних здобувачами вищої освіти під час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь у процесі професійної діяльності, розвиток у здобувачів вищої освіти здатності компетентного прийняття рішень у виробничих ситуаціях, оволодіння сучасними методами та формами науково-дослідної діяльності.

3.2.2.3. Метою науково-дослідної практики є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, дослідження проблем теорії та практики дослідження. Науково-дослідна практика передбачає здатність до визначення структури та логіки майбутньої наукової (кваліфікаційної) роботи. Робота здобувача вищої освіти в період практики має бути узгоджена з тематикою кафедри і відповідати темі його кваліфікаційної роботи.

3.2.2.4. Метою науково-виробничої практики є закріплення і поглиблення теоретичних фахових знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, опанування методів науково-дослідної роботи, професійних прийомів і навичок діяльності, набуття професійних компетентностей для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

3.2.2.5. Науково-виробнича практика здобувачів вищої освіти проводиться в умовах, максимально наближених до умов реальної професійної діяльності, й передбачає здійснення здобувачами вищої освіти пошукової роботи, яка передбачає аналіз і узагальнення фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи магістра, а також опанування методики наукових досліджень. Зазначені види діяльності сприятимуть формуванню у здобувачів вищої освіти практичних навичок і вмінь фахової діяльності.

3.2.2.6. Для безпосереднього наукового керівництва практиками кожного здобувача вищої освіти призначаються їх наукові керівники.

3.2.3. Переддипломна практика

3.2.3.1. Переддипломна практика здобувачів вищої освіти (як різновид виробничої практики) є завершальним етапом практичного навчання, проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь та навичок (фахових компетентностей), оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової

діяльності, а також збору матеріалів для написання кваліфікаційної роботи.

3.2.3.2. Переддипломна практика здобувачів вищої освіти може проводитися групами й індивідуально на підприємствах, установах, організаціях. Кожен зі здобувачів вищої освіти знаходиться в ролі помічника (дублера) керуючого відповідними структурними підрозділами підприємства.

3.2.3.3. Здобувачі вищої освіти направляються на практику до підприємств, установ і організацій, з якими укладено угоди про підготовку фахівців або тих, що є місцями їх майбутнього працевлаштування.

3.2.3.4. За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть зараховуватися на штатні посади, якщо робота на цих посадах задовольнятиме вимоги програми практики.

3.2.3.5. Переддипломна практика проводиться концентровано, тобто в один етап. Після її закінчення здобувачі вищої освіти приступають до виконання кваліфікаційних робіт.

3.2.3.6. Керівництво переддипломною практикою здобувачів вищої освіти на об'єктах практики покладається на постійно працюючих у них кваліфікованих фахівців, яким доручається група практикантів до 10 осіб.

3.2.3.7. Зміст практики, приблизний перелік робочих місць і тривалість роботи здобувачів вищої освіти під час практики визначається програмами і завданнями переддипломної (професійної) практики.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

4.1. Практика здобувачів вищої освіти Інституту проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програми для відповідних освітніх рівнів, або в його структурних підрозділах.

4.2. Базами проведення практики можуть бути підприємства (організації, установи) різних галузей економіки, державного управління, а також навчальні кабінети, лабораторії, навчально-виробничі майстерні, навчально-практичні центри, полігони, будівельні об'єкти, поля, ферми, колекційно-дослідні поля тощо, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі робочих навчальних планів і програм практики.

4.3. Підприємства (організації, установи), які використовуються як бази практики, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність структур, галузей що відповідають спеціальностям або спеціалізаціям, за якими здійснюється підготовка фахівців в Інституті;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості

працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);

- надання здобувачам вищої освіти права користуватися науковою бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства;

- можливість наступного працевлаштування випускників Інституту (на загальних підставах при наявності вакансій);

- наявність житлового фонду (за необхідністю).

4.4. Визначення баз практики здійснюється адміністрацією Інституту на основі прямих договорів про співпрацю з підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

4.5. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, з дозволу відповідних кафедр, підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання.

4.6. У випадку підготовки фахівців за цільовими договорами (контрактами) з підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами бази практик передбачаються цими договорами (контрактами).

4.7. Для забезпечення професійних практик здобувачів вищої освіти навчально-методичний відділ за участю випускових кафедр та з урахуванням договорів про співпрацю формують каталоги сучасних високотехнологічних підприємств і господарств, які можуть забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програми професійної практики, які щорічно переглядають й оновлюють з урахуванням строків дії договорів.

4.8. При проведенні практики в структурних підрозділах Інституту договори не укладаються.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює проректор з навчальної та наукової роботи. Організаційно-методичну допомогу з питань практики та контроль за її проведенням в Інституті здійснює керівник з виробничої практики, який за рішенням ректора може бути підпорядкований проректору з навчальної та наукової роботи.

Загальне навчально-методичне керівництво практикою здійснює навчально-методичний відділ.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри інституту разом із керівниками від баз практики.

5.2. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок

проведення практики, є:

- розробка Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Інституту;
- розробка наскрізних та робочих програм практики здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за різними освітніми програмами;
- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Інститутом та підприємством (організацією, установою);
- направлення здобувачів вищої освіти на бази практики;
- складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики здобувачів вищої освіти;
- призначення керівників практики;
- розробка пам'яток для викладачів – керівників практикою;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику за погодженням з базою практики;
- повідомлення про прибуття здобувачів вищої освіти на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

5.3. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів вищої освіти і керівників практики, є наскрізна програма практики.

Програми практики повинні відповідати вимогам стандартів вищої освіти, враховувати специфіку освітньо-професійної програми та відображати останні досягнення науки і виробництва. Тому вони повинні переглядатися, доопрацьовуватися та перезатверджуватися не рідше, ніж один раз на три роки. Розробка та видання програм для нових спеціальностей і спеціалізацій має здійснюватися не пізніше, ніж за семестр до її початку.

Програми практики повинні містити основні розділи:

- цілі і завдання практики;
- організація проведення практики;
- зміст практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги щодо написання та оформлення звіту про практику;
- підведення підсумків практики (критерії оцінювання рівня знань та практичних умінь здобувача вищої освіти, порядок проведення захисту звітів, підготовки матеріалів на науково-практичну конференцію тощо).

Крім того, розділи програми практики можуть включати методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, перелік літератури та

необхідної документації, екскурсії під час проведення практики та інші заходи, що сприяють закріпленню знань, отриманих під час навчання.

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри і видається кожному здобувачу вищої освіти перед виїздом на практику. Зміст індивідуального завдання повинен враховувати конкретні умови та можливості підприємства (організації, установи), відповідати потребам виробництва й одночасно відповідати цілям і завданням навчального процесу. Крім того, індивідуальне завдання повинно враховувати здатність і теоретичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Метою індивідуального завдання є:

- набуття здобувачами вищої освіти навичок самостійної роботи зі збору, обробки практичного матеріалу та узагальнення її результатів шляхом підведення підсумків та внесення пропозицій;
- стимулювання прагнень здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи;
- формування власної думки при оцінці конкретних господарських ситуацій та прийнятті управлінських рішень.

Тематику індивідуальних завдань слід формувати відповідно до тематики науково-дослідних робіт кафедр та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти. Виконання індивідуального завдання передбачає збір і обробку інформації згідно з розробленою тематикою та виконання інших видів робіт за дорученням кафедри.

5.4. На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

5.5. Наказом ректора про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад студентських груп;
- відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням.

5.6. Навчально-методичний відділ:

- контролює укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Інститутом та підприємствами (організаціями, установами), які визначені як бази практики, на наступний календарний рік;
- контролює види і строки проведення практики, визначені навчальними

робочими планами підготовки фахівців певної освітньої програми (спеціальності); кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику; дотримання обов'язків Інституту та підприємства щодо організації і проведення практики;

- контролює своєчасне видання наказів і рішень з питань практики;
- здійснює контроль за результатами проведення практики, аналізує та узагальнює її результати;
- забезпечує кафедри необхідною документацією з питань практики;
- здійснює контроль за розробкою програм практики;
- аналізує звіти кафедр за результатами практики та готує підсумкову довідку про її проведення.

5.7. Відповідальним за організацію і проведення практики в Інституті є начальник навчально-методичного відділу, який:

- здійснює керівництво навчально-методичним забезпеченням практики в Інституті;
- інформує здобувачів вищої освіти про місце, строки проведення практики та форми звітування;
- здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики.

5.8. Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти забезпечують випускові кафедри, які здійснюють такі заходи:

- розробляють програму практики і при необхідності доопрацьовують її, але не рідше, ніж один раз на три роки;
- визначають бази практик, узгоджують із ними кількість здобувачів вищої освіти, що приймаються на практику;
- складають графіки розподілу здобувачів вищої освіти за базами практики, які до початку практики подаються до навчально-методичного відділу (керівнику з виробничої практики);
- призначають керівників практики та забезпечують ознайомлення керівників підприємств (організацій, установ) з програмами практики;
- розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
- організують проведення зборів здобувачів вищої освіти з питань практики за участю керівників практики;
- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
- інформують здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, яка затверджена кафедрою, а саме: подання письмового звіту, виконання

кваліфікаційної роботи, оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедри;
- проводять конференції за підсумками виробничих практик;
- подають до навчально-методичного відділу, керівнику з виробничої практики звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

5.9. Керівник практики від Інституту:

- визначає готовність баз практики та проводить при необхідності до прибуття здобувачів вищої освіти підготовчі заходи;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів в Інституті перед виїздом здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж про порядок проходження практики; надання здобувачам вищої освіти необхідних документів (направлення, повідомлення, програми, щоденника, індивідуального завдання, теми курсової, кваліфікаційної роботи (бакалавра, магістра), методичних рекомендацій щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює Інститут;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- надає допомогу в підборі матеріалів для кваліфікаційних робіт;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає керівнику з виробничої практики письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів вищої освіти.

5.10. Викладач-керівник практики від кафедри:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми кваліфікаційних робіт;
- узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання

ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до написання роботи;

- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів вищої освіти про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, атестує їх і виставляє оцінки у заліковій книжці;
- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедрі.

5.11. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти Інституту.

5.11.1. Керівник практики від підприємства, що здійснює загальне керівництво практикою:

- несе особисту відповідальність за проведення практики у межах своєї компетенції;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки відповідними фахівцями;
- забезпечує виконання погоджених з навчальним планом графіків проходження практики по структурних підрозділах підприємства;
- надає здобувачам вищої освіти можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією, лабораторіями, майстернями підприємства для виконання програми практики;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами нової техніки, передової технології, сучасних методів організації праці;
- контролює виконання Кодексу законів України про працю тощо.

5.11.2. Безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти у цехах, дільницях, відділах та інших структурних підрозділах підприємства покладається на постійно працюючих кваліфікованих фахівців, котрим доручається керівництво групою практикантів чисельністю до 10 осіб і в обов'язки яких входить:

- розподіл практикантів за робочими місцями у відповідності з графіком проходження практики;
- інструктаж з техніки безпеки і протипожежної безпеки на підприємстві

і на робочому місці при виконанні конкретних видів робіт;

- ознайомлення практикантів з організацією роботи на конкретному робочому місці;

- контроль за роботою практикантів, забезпечення виконання здобувачами вищої освіти програми практики;

- оцінка якості роботи практикантів, складання на них виробничих характеристик з визначенням рівня виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, ставлення здобувачів вищої освіти до виробничої та громадської роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей, участі в освоєнні нової техніки та технології;

- допомога в підборі матеріалу для курсових та кваліфікаційних робіт.

5.12. Здобувачі вищої освіти Інституту при проходженні практик зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від Інституту направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;

- своєчасно оформити та захистити звітну документацію з практики.

5.13. Здобувачі вищої освіти-практиканти мають право:

- ❖ при проходженні навчальної практики:

- на методичне та організаційне забезпечення практики від Інституту та бази практики;

- на консультативну допомогу з боку керівників практики як Інституту, так і бази практики;

- ❖ при проходженні практики на підприємстві:

- на можливість отримання робочого місця згідно з програмою практики;

- звертатися за консультаціями до керівників практики, підрозділів та провідних фахівців;

- користуватися бібліотекою підприємства, фондом законодавчих актів, нормативних та інструктивних матеріалів з програмних питань практики;

- знайомитися з установчими документами, фінансовою та статистичною звітністю підприємства тощо, якщо ці документи не містять комерційної

таємниці підприємства;

- на здоров'ї, безпечні та належні для високопродуктивної роботи умови праці.

5.14. Форми основних документів, що застосовуються при організації та проведенні практики, наведено в додатках А-Г.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

6.1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики у друкованому та електронному вигляді.

Звіт в електронному вигляді разом з іншими документами, встановленими Інститутом (щоденником практики; характеристикою з оцінкою практики за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS, завіреною керівником практики від підприємства та печаткою, тощо), подається на рецензування викладачу-керівнику практики від Інституту. Після доопрацювання та остаточного погодження з ним звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питань охорони праці та довкілля, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформлюється звіт за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

6.2. Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній завідувачем кафедри у вигляді конференції. До складу комісії входять керівники практики від Інституту та, по можливості, від баз практики, а також науково-педагогічні працівники, які викладали практикантам обов'язкові дисципліни.

Комісія приймає залік (диференційований залік) у здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в Інституті протягом двох тижнів наступного семестру, який починається після практики.

6.3. Залік за практику виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, даної в характеристиці керівника практики з боку підприємства;
- оцінки за оформлення звіту-щоденника;
- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

- відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку або іспиту за практику.

При цьому, звичайно, враховуються і спостереження керівника практики з боку Інституту, зафіксовані в щоденнику. Додаткові умови оцінювання результатів практики визначаються факультетом, Інститутом з урахуванням специфіки та особливостей освітньої програми підготовки (спеціальності) фахівців, видів практики, які проходять здобувачі вищої освіти і зазначаються у методичних рекомендаціях щодо організації, захисту та оцінювання відповідної практики.

6.4. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з Інституту.

Якщо програма практики не виконана здобувачем вищої освіти з поважної причини, то Інститут надає йому можливість пройти практику повторно через рік (семестр). Можливість повторного проходження практики через рік, але за власний рахунок, надається і здобувачу вищої освіти, який на підсумковому заліку або іспиту отримав негативну оцінку.

6.5. Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти за підписом голови комісії.

6.6. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр не менше одного разу протягом навчального року з оформленням відповідних протоколів. Особлива увага приділяється аналізу результатів практики, висновків і пропозицій, які слід врахувати з метою вдосконалення організації практики.

У доповіді дається загальна характеристика виконання програми практики; підводиться підсумок практичної допомоги, наданої практикантами підприємствам (установам, організаціям), при цьому зачитуються витяги з відгуків підприємств (установ, організацій) на роботу окремих практикантів; аналізуються недоліки практики.

Потім з доповіддю виступають окремі керівники практики та практиканти.

6.7. Звіти здобувачів вищої освіти про виробничу (навчальну) практику зберігаються на кафедрах протягом одного року.

6.8. Звіти керівників практики від Інституту про проходження виробничої (навчальної) практики здобувачами вищої освіти зберігаються на кафедрах протягом 5 років. Копії звітів про результати виробничої практики надаються до навчально-методичного відділу Інституту (керівнику з виробничої практики) і зберігаються зазначений термін.

7. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

7.1. Джерела фінансування практики здобувачів вищої освіти Інституту визначаються формою замовлення на фахівців: державні або регіональні кошти, кошти підприємств (організацій, установ) усіх форм власності, закордонних замовників-спеціалістів або кошти фізичних осіб.

Для фінансування практики можуть залучатися додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

7.2. Витрати на практику здобувачів вищої освіти Інституту входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку фахівців.

7.3. Оплата праці здобувачів вищої освіти на робочих місцях проводиться за фактично виконаний обсяг робіт відповідно до встановлених норм праці, норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків, які діють для працівників підприємства (організації, установи).

На підставі прямих договорів між Інститутом та підприємством (організацією, установою) та за умови сплати у період виробничої практики здобувачам вищої освіти заробітної платні п'ятдесят відсотків її може направлятися на рахунок Інститут для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-методичної бази, соціальний захист здобувачів вищої освіти, проведення культурно-масової та фізкультурно-спортивної роботи тощо.

7.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти за ініціативою роботодавців може здійснюватись за рахунок коштів останніх.

Кількість здобувачів вищої освіти, які направляються на практику за ініціативою роботодавців, визначається Інститутом за погодженням з підприємствами, бізнесовими структурами оформляється наказами ректора. Житло таким здобувачам вищої освіти, добові, проїзд обидва боки сплачується за рахунок запрошеної сторони (підприємств – баз практики).

7.5. проживання здобувачів вищої освіти у гуртожитках баз практики або в орендованих для цього житлових приміщеннях сплачується на умовах та у розмірах, передбачених договором.

7.6. у тих випадках, коли навчальна практика є продовженням вивчення навчальних дисциплін, вона проводиться викладачами, які викладають цю дисципліну. Перелік навчальних практик, які є продовженням вивчення теоретичних предметів, визначається відповідними освітніми програмами підготовки здобувачів вищої освіти.

На кожен навчальну групу з 20-30 здобувачів вищої освіти, що проходять практику поза межами Інституту, дозволяється направляти для керівництва практикою викладачів, що викладають профільюючі дисципліни.

7.7. робочий час керівника практики від Інституту враховується як

навчальне навантаження, що заплановане йому на керівництво практикою на навчальний рік.

7.8. оплата викладачам доюових, за проїзд до місця практики поза місцем розташування Інституту і назад, а також овернення затрат по найму житлового приміщення здійснюється Інститутом згідно чинного законодавства України про оплату службових відряджень.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження рішенням Вченої ради Інститутта введення в дію наказом ректора.

8.2. зміни та доповнення вносяться шляхом викладення його в новій редакції.